

Yona Wallach descinde din părinți basarabeni. Tatăl Dânsei, Michael Wallach era din Lipcani, născut în 1912, mama Dânsei, Esther din Hotin, născută în 1910. Deci amândoi basarabeni. Michael a murit în lupta de pe Dealul Kula în războiul de independență al Israelului, când a fost torturat și ucis cu brutalitate în 1948. În localitatea Kyriat Ono, de lângă Tel Aviv, printre ai cărei fondatori se numărau și părinții Dânsei strada pe care locuia familia lui Michael a fost denumită după cel căzut în luptă.

Yona Wallach (transliterat și Voloch 1944, 10 iunie- 1985, sept. 02) este considerată o feministă revoluționară israeliană și o importantă post-modernistă. A scris de tânără, dar deși era cunoscută în cercurile literare nu a fost public aclamată înainte de anii 1970. Dar poezii ale Sale au apărut în revista Acum (Akhshav) încă din 1964. Apoi în revista avangardistă Kiltartan, apoi în Semn de exclamație (Siman Kriá) și Peshita. Din opera poetică menționăm: 1966- Lucruri în revista Acum (Akhshav), 1969- Două grădini la Editura Daga (Degas), 1976- Versuri sau poezie în Semn de exclamare (Siman Kriá), 1983- Lumina sălbatică la Echut (Editura Quality/ Calitate), 1985- Forme în revista Semne de exclamare (Siman Kriá), 1985- Apariție la Hakibbutz Hameuchad din Tel Aviv, 1992- Inconștientul se deschide ca un evantai la Hakibbutz Hameuchad din Tel Aviv și revista Semn de exclamare (Siman Kriá).

A primit patru premii pentru literatură, două ale Fundației Tel Aviv, premiul Kugel al municipalității Holon, premiul Levi Eshkol al primului ministru pentru literatură între anii 1973-1978.

S-a stins din viață la 41 de ani după ce i s-a depistat cancer.

Pe versurile sale au fost scrise cântece de către numeroși muzicieni. A mai scris o piesă de teatru, Vladimir și Shulamit, care a apărut într-o trilogie în 2021 ca partea a treia a acesteia, care includeau versiuni ale celor mai faimoase cântece ale artistei și alte încercări dramatice. Poeme individuale au fost publicate și în română.

Redăm poemul Saturată pentru personajul meu:

Săturată pentru personajul meu care s-ar zbate precum marna zdrențuită/

Din ce în ce mai mulți oameni pendulează în du-te – vino aplecați deasupra măștilor
personajului meu/

Ierburile sunt sătule (saturate) de personajul meu, ca o marnă de vis amară și tare, ca o
imagine strălucitoare/

Imaginea bătrânului este o imagine de om decedat/

Imagine adevărată, imagine negativă. Toate acestea au devenit fulgi de secară pentru
personajul meu/

Merg la visele mele visătoare precum simțurile simțitoare și albe și vibrante/

Pentru mortaitatea permanentă, diagramele de mortalitate abundă/

Saturată.

Tradus cu google translate și stilizat după textul original în ivrit preluată dintr-o culegere de
poezie (dar se vede că s-a mai încercat traducerea poemului; pare a fi un poem despre
Abraham, Iacob sau Moise – mai probabil- a cărui omniprezență se simte în Țara Sfântă):

רוּיִם לְדִמּוּתִי/ יוֹנָה וּלְךָ

רוּוִים לַדְמוּתִי שֶׁהִיוּ מִצְזָשִׁים מִסְבִּיב כְּמַרְלוֹת רִקְשִׁים

הוֹלָכִים וְנֹאסְפִים בָּאִים וּמִתְצָזְשִׁים מִשְׁכִּיבִים רוּיִם לַדְמוּתִי דְמוּתִי מוֹנָה

מִעֲשָׂבִים רוּוִים לַדְמוּתִי כְּמַרְלוֹת דְרִים נֹקְשִׁים וְחוֹזְשִׁים כְּתִמּוֹנָה וּמִתְצָזְשִׁים

דְמוּתִי יֵשֶׁשׁ דְמוּתִי הַמְעוֹת דְמוּתִי רִקְשִׁים דְמוּתִי הַאֲשׁוֹךְ

דְמוּתִי נִכּוֹן דְמוּתִי שְׁלִילִי כֹל אֱלֹהִים נִעֲשָׂמוּ מִעֲבָשִׁי רוּיִם לַדְמוּתִי

רוּיִם לַדְמוּתִי דְרִים כְּהַשְׁפָּאָה שְׁחוּשִׁים וְלִבְנִים וְשִׁרְזִים

לְתִמּוֹתִי הַשְׁלֵמָה בְּקִבְעִים מִתּוּיִם רוּיִם מִעֲבָשִׁים

רוּוִים

Transcris pro-bono în douăzecișiunuianuar2022, trimis pro-bono la sighet-online.

Scris de Valentin-Claudiu I. DOBRE și Gheorghita N. Dobre din surse scrise și internet